

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 fr 20 kr. - Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és egyesületek mely ½ egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felolós szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Kiadóhivatal: K.-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyo-
dájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

A politikai helyzet.

A béke, a várva-várt béke létrejött. A parlamenti gépezet ismét rendesen funkcionál s a magyar pártok többé már nem ellenségek, hanem mint ellenfelek állnak egymással szemben. A jobb meggyőződés, a hazafias felbuzdulás győzedelmeskedett az egész vonalon s ha nem esznek a jelek, rövid két hét múlva honatyáink újból visszatérhetnek házi tűzhelyükhöz, élvezni a jól kiérdemelt nyugalmat.

Mert, haj! kemény munkát végzett mostanában ez a magyar képviselőház. Örvendjünk, hogy a destruktív munkásság véget ért, hogy mindnyájunk lelke megszabadult a klotür lidércnyomásától.

Ne kutassuk, kinek az érdeme, hogy alkotmányunk és parlamenti intézményünk megcsontatlanul és teljes épségben kerül ki ebből a küzdelemből, hanem ismerjük be nyíltan, tartózkodás nélkül, hogy csak a tulzó, az összeférhetetlen, az intranszigiens elemeknek a felülkerekedése komplikálta annyira a helyzetet, hogy Bánffy Dezsőnek a legfontosabb állami és nemzeti érdekek biztosítása s a megbolygatott hatalmi egyensúly helyreállítása céljából, védelmi eszköznek a klotürt is kombinációba kellett vennie.

Aki azt hiszi, hogy Bánffy Dezső ke-reste kvázi az alkalmat a klotür behozatalára, annak sejtelmé sinesen a miniszterelnök politikai belátásáról; annyi azonban bizonyos, hogy az esetre, ha az ellenzéken továbbra is az obstruáló elemek kezében marad a vezetés s az akció irányításának a lehetősége, Bánffy Dezső a klotür behozatalától sem riadt volna vissza.

Ezer szerencse tehát, hogy néhány kormánypárti korifeusnak végre sikerült az ellenzék mérsékelt elemeit jobb utra téríteni s őket az intranszigiens ellenvaló állásfoglalásukban megerősíteni.

Szilágyi Dezső, Hegedüs Sándor, Széll Kálmán, Csáky és az Andrássy grófok valóban nagyon hazafias munkát végeztek az ellenzéki matadorok kapacitálásával.

S bizonyára nem csekély fáradságba került ezeknek a kormánypárti kiválóságoknak, a míg felvilágosították az ellenzékét arról, hogy Bánffy szilárd eltökélésével szemben az ellenzéknek legesekélyebb reménye sem lehet a győzelemre, az ellenzék tehát nemcsak hazafias, de saját önérdeke parancsolta kötelességet teljesít, ha becsületes feltételek mellett minél előbb lerakja a fegyvert.

Ellenzéki oldalról e kormánypárti ko-

rifeusok előzékenységet s engedékenységet szeretik Bánffy Dezső makacsságával s hajthatatlanságával szembeállítani.

Sokkal jobb véleményünk van azonban e kitünőségek jelleméről és hazafias gondolkodásáról, mintsem hogy kételkedhetnénk abban, hogy nagyon is vegyes érzelmekkel fogadták ők ezt az önkényes szembeállítást.

Hisz', ha a magyar miniszterelnök tényleg rossz szemmel nézte volna a kormánypárti békebarátok apostoloskodását, ő, ki nemcsak miniszterelnök, de egyúttal vezére is a liberális pártnak, még idején módot talált volna a békülési mozgalomnak teljes elnyomására.

S ha Bánffy Dezső a klotürt mint ezélt, nem pedig csak mint végső eszközt tűzte volna ki feladatául, bizonyára meg is akadályozta volna a békeközvetítők működését.

Mivel azonban a miniszterelnök egész akciójában tisztán csak a parlamenti és hatalmi egyensúly újból való helyreállítását akarta biztosítani, neki azzal az eshetőséggel is kellett számolnia, hogy — a mi oly sokáig, sőt az utolsó óráig valószínűnek látszott, az ellenzéki táborban netán a mérsékelt és józanabb elemek továbbra is megmaradnának a terroristák uralma alatt.

TÁRGZA.

A segesvári csata.

Az alábbiakban közöljük Ferenczi Zoltán „Petőfi életrajza” című nagy művének harmadik kötetéből a segesvári csatáról szóló (utolsó) fejezet egy részét.

Megemlítjük tájékoztatásul, hogy a segesvári csata előtt Erdély felé indult a Petőfi-család. Ugrán a református papnál szálltak meg, kit megkért Petőfi, hogy köszöntse nevében Aranyt s írja meg neki, hogy ő Erdélybe ment Bemhez. Julius 20-án Tordára értek, a hol Egressy Gáborral együtt Miklós Miklós református paphoz szálltak. Petőfi, Miklós rábeszélésére, családját ott hagyta, míg valami biztos helyet talált.

Jul. 22-én reggel Egressyvel a Székelyföldre indult Bemhez. 25-én találkozott Bereczken Bemmel, kívül 29-én Vásárhelyre ért vissza. Bem Petőfit órnagyi ranggal ismét szolgálatába osztotta a törzskarba, a költő pedig július 30-án tovább utazott Bem után, ki már előbb elutazott. Hiába tiltotta meg Bem, hogy őt kövesse, mégis utána ment. Itt átadja a szót az idézett kitűnő műnek:

Petőfi Bemet Héjjasfalvánál érte utol. Reggel 7-8 óra közt hallották az első fegyvertüzelést az előcsapatoknál; tehát Fehéregyházánál már orosz előőrsek álltak, kik gyorsan Segesvárhoz vonultak vissza; mert őket Bem érkezése az oldalról, holott a vásárhelyi egyenes uton várták, meglepte. Ekkor Bem Fehéregyházán átvonulva a falu előtt és felett foglalt állást. A szűk völgy, melyen a végzetes csata lefolyt, a N.-Küküllő partjain fekszik, elég magas

hegyek között, melynek alsó katlanszerű kanyarulatában a regényes Segesvár van épülve meredek hegyek közti magaslaton. A folyó jobb oldalán meredeken emelkednek a hegyek, melyek közt Hét-Ur felé a vásárhelyi fűt vezet. Ezen vártak volt Bem az oroszok s itt tartottak az áltamadástól a csata egész napján. A balparton a hegység lankásan emelkedik az országutig s azon felül az erdős tetőig. Héjjasfalvaig folyton változó telepet alkot, melynek az alsó oldalain tarló és kukoricaföldek váltakoztak füves berekkel le a Küküllőig, míg a falun felül jobbról egy pár kukoricafölton kívül nagy kiterjedésű rét terült el, balról a hegyoldal akkoriban ugar volt. A hegy magasabb részeit mindenütt erdő borította s borítja ma is, melynek Fehéregyháza feletti részét Ördögördőnek hívják. A lankás hegyoldalt Fehéregyházán alul kivált két mélyebb árok szakítja meg, a Sárpatok és Ördögárok s a közt közt egy régi zárdá helye látható, a Monasztéria. Maga a falu, melyben a Haller-család kastélya és kertje fekszik, 1848. őszén leégvén, csaknem egészen romokban hevert, lakatlanul.

Bem Héjjasfalvától számítva, balfelől a hegyoldalon az említett két árok közt helyezte el ágyuit, majdnem az utig lemenő vonalban, honnan uralkodott a völgyön. S valóban az volt a célja, hogy az ellenség kibontakozását megakadályozza. A hegytől fölfelé állította az erdőig gyalogsága erejét, lovassága és gyalogságának kisebb része az utól jobbra a folyóig helyezkedett el a kukoricásban; tartalékját a falun túl hagyta, a szekeret a leégett faluban maradtak. Ő maga az ágyuk megett foglalt állást, melyek fedezetére 25-30 huszárt rendelt. Az oroszok kivonulván Segesvárról, ágyukat részint jobbról a folyam partján a völgyben, részint balról

az oldalra állították fel. Balról az erdő alatt és az erdőben helyezkedett el gyalogságuk, a lovasság a folyam mellett foglalt helyet, melynek nagy része Hét-Ur felé küldetett kémsemlére, mert folyton azt hitték, hogy csak szinlett támadásról van szó s ez volt a nap részleges sikerének oka. Az ágyuzás, mely több órán át késő délutánig hevesen tartott, 10 óra tájban vette kezdetét, melynek elején a kémsemlére kiindult Skariatint a Bem által célzásra állított ágyu lelőtte.

Ez a körülmény, Bem jobb állása, a szűk völgy, mely az orosz lovasság kifejlését akadályozta, de legkivált az ellenség félelme az oldaltámadástól voltak okai, hogy az oroszok több órán várakozó állásban maradtak és a védelemre szorítottak. Bem e kedvező körülményt fel akarván használni, a balszárnyon álló gyalogságát ismételt rohamra vezette az Ördögáron túl s az erdőben rejtő oroszok ellen, ágyutelepeiket akarván elfoglalni; de mindannyiszor visszaveretett. Itt összpontosult a csata ereje. Délután két óra után elhatározó működést karván kifejtetni, három század kivételével az egész jobb szárnyon álló lovasságot elrendelte, majd leszállítva, előbb két századot, majd az utolsó 3-ik századot is rohamba vitte; de az oroszok tartalékjuk segítségével visszanyomták. Így folyt a csata 5-6 óra tájban, a Bem által ágyuzva elfoglalt, számos ember, 10 megölt vagy sebet kapott s alóla is két lovat lőttek ki. De az ellenség vesztesége még nagyobb volt; több ágyuját a Bem vezetése alatt jobban irányzott lövések leszerelték; gránátjaival két társzeretét felgyújtotta s az így keletkezett robbanás számos oroszot megölt.

(Folyt. köv.)

Politikai hírek.

A szabadelvűpárt értekezlete.

S ha Bánffy a legutolsó pillanatig nem demonstrálja az ellenzéknek teljes határozottsággal, hogy az obstrukció kinyújtása esetére föltétlenül el van határozva a klotür behozatalára, az ellenzéki terroristák aligha nem még ma is kezükben tartanák a gyéplőt s a pártvezetést.

Bánffy Dezső azonban, bármily komolyan volt is eltökélve a döntő lépés megtételére, sokkal jobban ismeri a klotür bejelentéséből eredhető bonyodalmanak arányait és veszedelmeit, minthogy ne látta volna szívesen azon elváratainak a fáradozásait, a kik az ellenzék békés kapacizálását tüzték ki maguknak czélul.

Ámde, nem-e bizonyos, hogy ha a paczifikáció és a beköltetés eszméje s végrehajlása egyenesen Bánffytól indult volna ki, az ellenzék ebben a tényben kétségtelenül nem a kormány előzékenységét, hanem annak a gyengeségét látta volna.

Igaz, hogy némely tünetek arra engednek következtetni, hogy Bánffy Dezső igen sokáig kérette magát, a míg maga részéről is elfogadta a liberális békeközvetítők által létesített kompromisszumot.

E tartózkodó magatartása azonban nem elvi jelentőségű ellentétben alapult, hanem azon a nagyon komoly s a miniszterelnöki állás felelősségéből folyó ténykörnyéken, hogy a miniszterelnök — az eddigi tapasztalatokat mérlegelve — az ellenzéki pártok körében mutakozó hangulat változás tartósságában nem bízott előre meg annyira, mint biztak abban a kormánypárti békeközvetítők.

S ha fontolóra vesszük a csütörtöki és a pénteki pártkonferenciák egyes jelenségeit, tartózkodás nélkül el kell ismernünk a miniszterelnöki álláspontnak a helyességét és indokolt voltát.

S itt, a midőn feltétlen elismerésünket és hálánkat fejezzük ki a kormánypárti korifeusoknak a béke létesítésében kifejtett buzgalmukért, meg kell jegyeznünk azt, hogy az esetre, ha a kompromisszum eredményeként kilátásba helyezett béke tartóssága nem jutna az ellenzéki táborban oly mértékben kifejezésre, a mint azt a békebarátok nemes intencióval anteczipálták, a jövő bonyodalma-kért a felelősség egyrésze azokra is át fog háramlani, a kik a béke létesítésén leginkább fáradoztak.

Hisszük s reméljük azonban, hogy az ellenzék okulva a mostani küzdelem eredményein, jövőre sokkalta óvatosabb lesz harci eszközeinek a megválasztásában, mint volt eddigéle.

De csak a jelen szituációt is mérlegelve, el kell ismerni, hogy bármily magasra esaptak is a küzdelem hullámai, a magyar nemzet mégis önérzettel és hazafiúi büszkeséggel mutathat rá arra a politikai érettségre, arra a nemes önmérsékletre, melyet a parlamenti pártok a küzdelem végső és leghevesebb mozzanataiban is érvényre juttattak.

A parlamenti elzúllottság korát élő Ausztria valóban irigy szemmel tekinthet az obstrukáló magyar parlamentre.

P. Sz.

Budapest, július 30. este. A szabadelvűpárt ma tartotta meg értekezletét, a melyet mindvégig zajos lelkesedés hevítt és a melynek főtárgya a parlamenti béke beállításának bejelentése volt.

Bánffy Dezső br. miniszterelnök szólott először és utalt a múlt értekezletre, a melyen a parlamenti helyzet szanálása végett javaslatba hozott intézkedést általános helyesséssel fogadták. Akkor kétségtelenül a klotürre gondolt ő és gondolt a párt, mint ultima rációra. Ettől, ha szükség van rá, nem is szabad eltekinteni. A kormány ez irányban már megtette a szükséges intézkedéseket s még azt sem tudta, ha vajjon a mai értekezleten mit fognak tárgyalni? Nem a klotürt-e? (Helyeslés és tetszés.)

Nem tér ki a részletek ismertetésére, hisz tudvalevő, hogy mik történtek. Ez időszorint a szigorú intézkedések nem szükségesek. Mindenestre örvendtes, hogy most biztosítva van a békességes állapot. Ám a kormány, ha eltekint a szigorubb rendszabályoktól, nem mondja egyúttal azt is, hogy szükség esetén nem fog e rendszabályokhoz nyúlni a jövőben. A míg nincs rá szükség, most nem él a rendszabályokkal. (Helyeslés.)

A mai nap folyamán tartott zártkörű tanácskozás biztosítékot nyújtott arra, hogy a javaslatok, a melyek most napirenden vannak, rendes viták keretében fognak tárgyalatni. Valamint arra is, hogy az indomnyi és a kiegyezési provizórium szintén rendes időben és a szokott viták keretében tárgyalhatók lesznek.

Ezeknek fejében a parlamenti tárgyalás egyensúlyozására és a szóban forgó javaslatok sorsának biztosítása érdekében a kormány lemondott a szigorubb rendszabályokról és a kérdéses 16. §-ra vonatkozólag, a lényeg és elv sérelme nélkül új szöveget proponál. Az elv, a lényeg továbbra is meg van őva; e módosítás mindössze abban áll, hogy az esküdtsekek hatásköre valamivel nagyobb lesz, mint volt a 16. § szerint, azonban a bírói elbírálás alá eső ügyek is szaporodtak. Bemutatja az új szöveget. Bárha az ellenzék ebben megállapodott, nem jelenti azt is, hogy azt az ellenzék megszavazza. Egszerűen olyan szöveg ez, a mit az ellenzék ugyan nem fogad el, de elfogadását nem teszi lehetetlenné. Kéri a szöveg elfogadását annál is inkább, mert itt nincs elfogadás, itt csak arról van szó, hogy így ez idő szerint biztosítják a parlamenti békét. Kéri továbbra is a párt bizalmát a kormány iránt és hangsúlyozza a szolidaritás szükségét. (Zajos, hosszas éljenzés.) Végül kijelenti, hogy a párt legyen őszinte, ha már vezetni óhajt, mert nem az a czél, hogy ez a kormány maradjon, hanem az, hogy ez a párt az ország érdekében tovább dolgozhassak. (Zajos, percekig tartó helyeslés és taps. Felkiáltások: Éljen Bánffy!)

Tisza Kálmán szólott ezután és kérte a pártot, hogy tartson ki rendületlenül nemes czéljai mellett és biztosítja Bánffyt: legyen meggyőződve, hogy hazafias törekvéseiben ez a párt mindig rendületlenül megáll és mellette fog állni. (Zajos, hosszas helyeslés.) Ezt indítványban is betejeszti.

Hegedüs Sándor biztosítja Bánffyt, hogy a békebarátokat soha sem vezette egyéb, mint a párt érdeke s hogy azok is mindig csoportosultak Bánffy körül. Ezt őszintén mondja és minden félreértés elkerülésére nem tudja elég erővel hangsúlyozni. (Zajos helyeslés.)

Szemere Attila ismétli Hegedüs szavait és konstatálja, hogy a pártvezetés iránt teljes hálával járul hozzá a miniszterelnök eljárásához. (Helyeslés.)

Kubinyi Géza felszólalása után a párt egyhangú lelkesedéssel bizalmat szavazott a kormánynak, eljárását helyesli, úgy, amint azt Tisza Kálmán indítványozta.

A zajos, sokáig emlékezetes ülés ezután kisebb javaslatokat tárgyalta le.

Közzvizsgálat.

Egy kissé szokatlan lehet e hír, hogy most, a mikor már mindjárt az iskolai évközponttól kellene írjunk, közzvizsgálatról emlékezzünk meg, de hát

tudnunk kell, hogy ez nem községi vagy állami, hanem egy egészen magán jellegű iskoláról szól.

Zabolai Gróf Mikos Ármin ő méltósága tartja fenn az iskolát gelencei fürész telepén az ott dolgozó tót és olasz munkásai gyermekeinek számára. Egy szerencsés véletlen vezetett épen a vizsga napján július 31-én a fürész telepre s a mit ott láttam, az örekre emlékezetes lesz előttem.

Mintegy 14 tót és olasz gyermek vizsgázott s meglepő volt az a feltűnő eredmény, hogy azok, kik egy évvel előbb még csak a magyar szót sem ismerték, kiknek szülei nem tudnak magyarul, milyen szép eredménnyel vizsgáztak magyarul. Szépén olvastak, jól számoltak s még tiszta magyar gyermekoknál is számot tevő ügyességgel szavaltak. Feltűnően ügyes volt különösen egy kis tót fiú, ki Petőfi Talpra magyarját szavalta el. Egyáltalán az egész vizsga eredménye meglepően szép volt. Az érdem első sorban a derék és szorgalmas tanítónő: Novák Róza kisasszonyt illeti, ki példátlan türelemmel s nagy kitartással s igazi szakértelemmel látott hivatásos tanításához 11 hónapon keresztül. Meg is van a jutalma a gyermekek szépen nyilvánult ragaszkodásában, melylyel tanítónőjük iránt viseltetnek s nem maradt el a nemes Gróf elismerése sem, ki nevével szül. Gróf Bathlen Tima ő méltóságával, özv. Gróf Mikos Benedekné és ennek ifjú szép leányával személyesen jelent meg a közzvizsgálaton. Megkapó volt az a jelenség, midőn a vizsga végével a nemes grófnők értékes könyveket, bonbonokat és több emléktárgyakat osztottak szét a gyermekek között s bizonyos önelégült örömmel beszélték a kis idegenek: jól — magyarul.

Elismerés illoti a telep jó lelkű igazgatóját, Hoffmann Jakab urat és ennek nagy műveltségű nejét, kik igazi atyai gondoskodással voltak a gyermekek iránt sokszor megfordulván az iskolában s ez által a tanítónőt is loikusították s a gyermekek iskolaszeretét is nagyban fokozták.

A közzvizsgálaton a telep tisztviselői karán és ezek nejein kívül jelen volt még főtisztelendő Csiki Tamás gelencei plebánus ur is, ki nagy értelemmel vezette a gyermekek vizsgálatát.

Midőn a látottak felett elismerésemet fejezem ki, kívánom, hogy a következő tanévek is hasonló eredménnyel végződjenek, mert ezzel nagy szolgálatot tesznek a magyar nyelv terjedésének.

S.

CSARNOK

Jámor Están egyházi levelei a szerkesztőhöz.

— 114 —

Téns Szerkesztő Ur!

Asztot tevezet kérdeni becses leveleiben, hogy mért nem firkantok egy néhány szót az újságába. Éppem a! Tán azt hiszi az téns szerkesztő ur, hogy az levél írás es csak ojjan, mint az újság csinálás, hogy tudniilik, ha az embernek nincsen gondolattya, vagyon ollója s kivágja, a mit más megfundált s feltálatja az té-czó publikumnak s ugy csinál mint az mostani gazdasszony, hogy az eselédgyével csináltattya az edelst s ha diessrik, ő szemérmeteskedik s vigyorog hezza. Hát egy szó mint száz, azét nem tiszteltem meg becses újság lapját közelebből iratyaival, mivel hogy nem volt gondolatom. Kifogyott, mint az Móricz zsidó kontós könyvéből az tiszta lap. Erőst busított az sok eső es. Az jó isten tám azt hitte, hogy ez világon minden ember monár, azét küldött annyé vizet a födre, pedig nekem hát ellenségem az víz. Hát évtizedeken keresztül megtudtam ótalmazni az szájomat ezen közönséges fojódéktól, de nem tudom megvédelmezni az lábomat s minek utánna az mostani egészséges világban szüköske az besső emberi kereset, az ember nem tud alkalmas lábbelihez jutni s emián az nyírok átjárja az lábot s mindnyá az farzsábájába nyíllalik. Hát bizony ugy jártam, hogy nem az a vízártott meg, a mit megittam — met eszt sohasem eselekszem — hanem az a víz, mit a földnek kellett vóna meginnya s mivel hogy nem tudta meginni, nekem ártott meg: azaz megázott a lábom s az hülésem majd megölt. Különbön hajába ragaszkodik ugy hezzám, met ugy sem viszem által az más világra. — Minek

utánna ezvel tisztába vonánk, átmehetünk az magos politikára. Akár mennyé esső hullott es le az nyáron az födre, még sem csinált annyé vízenyősséget, mint a mekkora az országos gyülekezethen vala, hol egy álló hónapig egyebet sem csináltak az hónapák, mint veszekedtek. Mán én aszt láttam, hogy oktalan állatok a ezukkorépa felett eszvektőlömböztek, de hogy okos emberek veszekedjenek miánna 4 hétig, ijent még nem pipáltam. Osztán mikoron az ellenzéki hónapák belé fárodtak a honmentés nehéz munkájába s mikor a gubernium es elhatározta, hogy kapezánt köt a sok kelepelő szájra a veres tollasok megsejtették a téns kormányval, hogy ők szívesen kibékülének, ha valamiskét kapnának érette s az kormánypárt adott es nokik 5 sor íráskát s ezvel a haza meg lett mentve s szent a a békesség. Egy hónapig veszekedni s osztán 5 sor íráskával megbékülni: ez a veres tollas hazafiság! Éjjen sokáig! Mi pedig kántor komám ne obsjturaljunk, hanem a legjobb, szándékval es békességes indulatval innánk egy cseppet az országos béke egészségére.

Kárbahágó, 1897. aug. 1.

Maradtam
tiszteltetvel és becsületvel
Jámber Están
egyházi és harangkezelő.

A Petőfi-ünnepély.

Segesvár, jul. 31. Óriási néptömeg jelenlétében, remek időben folyt le ma délelőtti a fehéregyházi esatateron felállított emlékoszlop leleplezése. A koszorúkkal borított oszlopnál Szász Gerő, az Erdély Irodalmi társaság alelnöke tartott impozáns hatású beszédet. Utána Sándor László főispán beszélt, nagy hatással.

Az ünnepély befejeztével a sok ezer főből álló, az ország minden részét, de legkivált a Székelyföldet képviselő közönség utra kelt, ki gyalog, ki kocsin vagy vasuton Segesvár felé.

Óráhosszat tartott, míg a mérhetetlen tömeg bevonult Segesvárra. A rendfentartás igen nehéz volt, de szerencsére semmi zavar nem állt be.

Képviselve volt az országgyűlés, számos törvényhatóság, a tudományos akadémia és számtalan egyesület. A leleplezési ünnepély rendezését Köllő szobrász Alpar építészszel vezette.

Délben ágyudörgés közepette kezdődött meg a segesvári Petőfi-szobor leleplezésének ünnepélye.

A székely-udvarhelyi dalkör lelkesítő éneke után Bartók Lajos remek ünnepi beszédet tartott.

Ezután következett a tulajdonképeni leleplezés. Míg a lepel lehullt a szoborról, mely valóságos virágerdőben, koszorak szárai közt nézett a mosolygó égre, egetverő éljenzés reszkettette meg a levegőt. A vármegyeház ablakait szorongásig megtöltött hölgyközönség, a zsúfolt alsó piacot, a várfortok és az egész hegyoldalt ellepő embersokaság ajkáról hatalmas összhangba olvadva hangzott fel az Éljen: összevegyülve a riadó tapsviharral. A jelen voltak emlékeiből soha ki nem vésző, nagyszerű percek voltak ezek.

A szobor, Köllő szobrász műve, kiváló alkotás, mesteri kézre vall.

A lelkesülés kifejezésének lecsillapultával a szoborbizottság elnöke: Sándor László főispán (ki a kormányt is képviselte) szép beszéd kíséretében adta át halhatatlan költőnk szobrát a vármegyének, melynek nevében Somogyi István alispán vette át a szobrot.

Most gróf Esterházy Kálmán, mint az országgyűlés küldöttségének vezetője beszélt. Nagy hatást keltett a nemes gróf beszéde, ki Petőfi halálának évében vesztette el jobb kezét Szeben ostrománál.

Befejeződven a jelen voltak lelkét leirhatatlan benyomásokkal eltöltő ünnepély, következett a négy-száz területű lakoma.

Ujdonságok.

— **Milyen időnk lesz?** A budapesti meteorológiai intézet távirati tudósítása szerint a közelebbi naponként enyhe idő mellett, változó felhőzet, helyenként esapadék is zivatar várható.

— **Kinevezések.** A király Páris Fri-gyes ideiglenes nyugdíjazott ügyészségi al-ügyészt a esikszeredai ügyészséghez ügyészsé; a közoktatásügyi miniszter Jánossi Ferenc és öz-vegy Apor Jánosné özül. Steisz Francziska okl. tanítót és tanítónőt a zaláni elemi népiskolához ren-des tanítónővé és tanítónővé; a pénzügyminiszter De-mény Géza kézdívisárhelyi adótitstet adóhivatali ellenőrré nevezte ki.

— **Időjárásunk** borus és enyhe, de a sok és gyakori esőzés kimaradt. Európa több részében s különösen Ausztriában óriási esőzésekről beszél a hír, melyek némely helyen nagy katasztrófákat idéztek elő s a roppant károkon kívül emberélet is esett áldozatul. Megtörténhetik tehát, hogy az eső-zéseken még most sem vagyunk túl.

— **Nyári mulatságot** rendezett a tűzoltó egyesület mult vasárnap a Cserey-réten, mely a be-állott szép időjárás folytán igen jól sikerült. A rend-külű nagy számu közönség egész odadással élvezte a szép nyári időt, melyben ez év folyamán vajmi ritkán volt része. A mulatság szép anyagi hasznót is hajtott az egyesületnek.

— **Színészet.** A mi megyénk jelenleg azon ritka szerencsében részesül, hogy egyszerre három színtársulat működik benne és pedig S.-Szentgyör-gyön Bokody, K.-Vásárhelyt Deák Péter és Ko-vásznán Szalkay társulata. Ugy látszik, hogy a há-romszéki kis városok nagyon jól vannak renomi-rozva a színtársulatoknál, hogy ily tömegesen fel-keresnek minket. Egyébiránt Szalkaynak Kovásznán egészen jól és Bokodynak S.-Szentgyörgyön elég jól megy a dolga, míg Deák Péter K.-Vásárhelyt csak tengeti az életét, mivelhogy itt már Szalkay megjárta magát.

— **Hogy terem a csoda.** A na okban K.-Vásárhelyt egy asszony kenyeret süttött s akár azért, mert a tészta nem volt eléggé megdagasztva s akár azért, mert a kemence nem volt jól hevítve, egyik kenyér rosszul sült ki, forradások keletkeztek rajta és pedig olyanformán, hogy azok némileg hasonlítottak egy női alakhoz. Persze ez mindjárt csoda számba ment s megindult a találgatás és az em-beri fantáziának segítségére jött a vallásos hit s így rövid uton meg lett állapítva, hogy a kenyéren levő alak semmi egyéb nem, mint szűz Mária a kiesi Krisztuskával karján. Lett is nagy hire ezen mo-dern csodának, mindenki sietett a híres kenyeret me-gnézni s nem volt olyan szem, mely a szent alako-kat egész tisztán fel ne fedezte volna, holott a va-lóságban a forradásokon alig lehetett emberi alak-nak még nyomát is felfedezni, hanem hát a esodák a mai világban csak a fantázia útján születnek. Mi pedig nem zavarjuk a jámborok hitét; a kemenczében sült esodát hadd bámulják továbbra is a hívők.

— **Bucsu.** Sürgős elutazásom következtében a távolból mondom „Isten hozzatot” t. barátainnak, ismerőseimnek s az általam tisztelteknek, körve őket tartanak meg becses emlékekben. Kolozsvár, 1897. július 29-én. Supka Béla házifőnök.

— **A Mezei Béla** művezetése alatt álló Deák-féle színtársulat minden reklam és előleges bérlet nélkül július 29-én kezdte itt meg a pót színi éva-dot Várny L. legújabb operettjével, a „Kék assz-szony”-nyal és minden tartózkodás nélkül kimond-juk, hogy e derék színtársulat egy csapással meg-hódította az itteni közönséget. Nem hallgathatjuk el azt sem, hogy merész vállalkozásnak tartottuk Mezei művezető bejövételét most, midőn 4—5 nap-pal előbb távozott el egy színtársulat, a mely min-den ujdonságot nagybárra lejátszott, mindazonáltal készséggel konstatáljuk, hogy a felfutásunkban Mezei művezető a győztes, mert a közönség nap nap után jobban és tömegesebben jár a színházba és ha mo-stani felfutásunk nem esal, akkor a társulatnak itt még szép jövőt jósolhatunk. Eddig színre került Kék asszony, Kékszakállu herezeg operette; Gye-rekasszony, Vigéczek és Hitvos. Részletes kritikát most még nem írhatunk. Annýit azonban megjegy-zünk, hogy a társulat minden egyes tagja azon iparkodik, hogy a másikat felülmulja kitünő játé-kával. A közönség határozott kedvencei: Tarnay Leona, Zoltán Ilona, Nagy Mari és Árkosyné, to-vábbá a kitünő drámai színésznő: M. Till Róza. A férfiak közül: Árkosy Vilmos, B. Szabó József, Kömley, Krémer, Mezei, Szalóki és Kovács karnagy. A törekvő művezető megszerezte újabban Két Kohn

és Diplomás kisasszonyok legújabb énekes bohóza-tokat.

— **Elhárított forgalmi akadály.** A magyar kir. államvasutak sepsi-szentgyörgy-esikszeredai vo-nalán Málnás-füld és Büksszad-Bálványos állomá-sok között árvíz által okozott forgalmi akadály el-hárítatván, ezen a vonalrészén az összes forgalom újból megindult.

— **Istenáldás.** Zabolán július 30-án Csiki La-josné sz. Héjja Mária 2 fiu- és 1 leánygyermek-nek adott életet. Ugy az anya, mint a gyermekek egészségesek.

Közgazdaság.

A talaj és a növény.

(Folytatás.)

A mechanikai erő és vegyi hatások alatt esze-rint a kőzet szétmálk és a durvább részeket és fölötté finom eloszló talaj nemet: az agyagot képezi. Miután ez utóbbi fölötté könnyű és a vízben lebegő ál-lásban több ideig is megmarad, megtörténik, hogy a homokból és agyagból álló talajokból az utóbbit későbbben a víz kimossa s a völgyekben rakja le. Ily módon képződnek többek között az aluviális ta-lajok és ily módon magyarázható meg, hogy sok esetben egy eredetű talajok teljesen azonos növény táplálás sajátságokkal, azonos flórával, de fölötté különös fizikai tulajdonságokkal, kötöttségekkel, víz áthocsátó képességgel bírnak.

A talajképződésnek módját és eredetét a prak-tikus gazdának sem árt ismerni, mert tudva, hogy talajunk milyen közetnek köszöni életét, tudjuk, hogy milyen növényi tápláló anyagok hiányoznak belőle s melyek pótlandók, hogy terméseinket megkétse-rezzük. Így pld. a gránit, — gneisz, — és porfir ere-detű talajok mészből és foszforban fölötté szegények s így a meszezés, márgázás, valamint esontliszt, szu-perfoszfát stb. elhintés által terméseik biztosan meg-kétszerezhetők.

Ugyanez áll minden primär eredetű talajról, melyek úgy mint az előbbie is, káliban—legyenek azok homokos vagy agyagos természetűek — nagyon gazdagok.

A vulkáni eredetű földek, u. m. bazalt, trachit, láva gazdagabbak lévő mészből, káliban és fosz-forsavban, jobban is művelhetők meg, mint az előbbie.

Tapasztalatok a dohánytermelés körül.

Gazdáink panaszkodnak a dohánygyedárúság ellen s azt olyan valaminek tüntetik fel, mely hazai dohánytermelésünknek há ramozdítója, mert kizárja a szabad versenyt s mert a beváltó h vatalok nem korrekt eljárása miatt a jobb minőségű dohány elő-állítására való törekvésnek akadályát képezi.

Hogy a panaszból az igazságot illetőleg meny-nyi irandó az állam javára s mennyi a termelőjére, az egy dohány nagytermelő — ki a dohány kezelése körül eleget tesz mindama kíváncsolomnak, melyet ré-szint a törvény, részint csak a szócás állított fel, a ki nem kimélve áldozatot, munkát és fáradságot, a dohánytermelés körül igazi szakértelemmel járt el — legjobban tudja megítélni, de hozzá szólhat e kérdéshez még a laikus közönségnek az a része is, melynek módjában állott a németországi nagyobb városok dohány iparából kikerült hangzatos elneve-zésű szivarnok bodor füstje s illata és ami közönsé-gesebb szivaraink között összehasonlítást tenni.

Tagadhatlan, hogy a német szivarok tetszhe-tőség, külesin, alak, kiállítás stb. tekintetében a mien-ket felülmulja, de izleljük csak meg ezeket, észre-vevesszük azt az óriási különbséget, mely azok és a mi hason áru szivarjaink között létezik. A német sziv-ar élvezésénél cikória, répa s egyéb növényleve-lek szenetráns illata üti meg orrunkat, a magyarnál ezt nem tapasztaljuk. Ime a dohánymonopolium ha-tása. A közönségnek nem haragudni, de örvendeni kell azon, hogy az állam a dohány termelését kor-látok közé szorítja s ha hébo-korba elő is for-dulnak a dehánybeaváló hivatal közegei részéről ki-sebb szabálytalanságok, e miatt elítélni az egész in-tézményt nem lehet.

(Vége köv.)

Hirdetések.

Háromszékvármegye alispánja.

Sz. 17146—97.

Pályázati hirdetmény.

A vármegye tisztikara létszámában egy 600 frt fizetés és 100 frt lakpénzzel javadalmazott II-od oszt. szolgabírói állás lemondás folytán üresedésbe jöven, annak betöltésére ezzel pályázatot hirdetek.

Ezen állomáshoz az 1883. évi I. t. cz. 5 §-ban előírt képzettség kívánatik.

Felhívhatnak mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, — mikép hiteles okmányokkal felszerelt pályázati kérésüket, melyben igazolandók: tanulmányi képzettségük, eddigi szolgálati vagy alkalmaztatási viszonyuk — erkölcsi és társadalmi magaviseletük, — f. évi Augusztus hó 31-ig Potsa József főispán ur 6 Nagyméltóságához mulhatlanul adják be.

Sepsi-Szent-Györgyön, 1897. évi július hó 31-án.

Gábor Péter,
alispán.

135 1—5

Sz. 1534 tkvi
1897.

Árverési hird. kivonat.

A kovásznai kir. járásbíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a pávai ev. ref. egyházközség végrehajtónak Ladányi Miklós végrehajtást szenvedő elleni 120 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a k.-vásárhelyi kir. törvényszék a kovásznai kir. járásbíróság területén lévő Imecsfalva község határára fekvő az imecsfalvi 351 stíjkyben. A+ a. foglalt 1355 hrsz. egész ingatlanra 65 frt az 1591 hrsz. egész ingatlanra 45 frt, a Zabola község határára fekvő a zabolai 96 sz. tjkvben A+ a. foglalt 258 és 259 hrsz. ingatlanra 279 frt, a 3738/6. egész ingatlanra 77 frt, a 4521 hrsz. egész ingatlanra 64 frt, a 8351/1 hrsz. egész ingatlanra 44 frt és végül a zabolai 171 stíjkyben. A+ a. foglalt 4363/1 hrsz. egész ingatlanra 66 frt, összesen 640 frt ezennel megállapított kikiáltási áron az árverést elrendelve, és hogy a fennbbit megjelölt ingatlanok az 1897. évi Augusztus 4-ik napján délelőtt 9 órakor Imecsfalva község házában és d. u. 2 órakor Zabola község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatik.

Árverezni szándékozik tartoznak minden egyes ingatlan becsárának 10 százalékat készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezébe letenni vagy az 1881. LX. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismertvényt átszolgáltatni.

Kelt Kovászna, 1897. évi Máj. 7-ik napján.

A kir. járásbíróság.

Csia Béla,
kir. aljbíró.

134 1—1

Háromszékvármegye alispánja.
Szám 15357—1897.

Hirdetmény.

A kézdívásárhely-kászoni törvényszéki közút 8—13 km. szakaszan levő 3. darab műtárgy építését 1054 frt 20 kr. összeg erejéig engedélyezem.

A fent említett munkálatok fogantatásának biztosítása céljából az 1897. évi augusztus hó 10-ik napjának d. e. 9. órájára az alispáni hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetettik.

A versenyezni óhajtók felhívhatók, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának ellátására vonatkozó az engedélyezett költség után számított s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatukat kitűztett nap 8 1/2 órájáig a vármegyei pénztárhoz anynyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a vármegyei számvevőségnek a rendes hivatalos órákban napokint megtekinthetők.

Kelt Sepsi-Szentgyörgyön, 1897. július hó 20-án.

Gábor Péter,
alispán.

123 2—3

Sz. 1239
eln. 1897.

Árlejtési hirdetmény.

A kézdívásárhelyi kir. törvényszék és járásbíróság hivatali helyiségeinek, valamint a kir. ügyészség hivatali és fogház helyiségeinek fűtésére az 1898. évi évben 307 köbméter, a kovásznai kir. járásbíróság hivatali és fogház helyiségei fűtésére 115 köbméter, — a sepsi-szentgyörgyi kir. járásbíróság hivatali és fogház helyiségei fűtésére 176 köbméter, végül a nagyajtai kir. járásbíróság hivatali és fogház helyiségei fűtésére 58 köbméter kemény bükk-tüzifa szükségeltetvén, annak beszerzésére előírt kir. törvényszéki elnök irodájában folyó évi szeptember hó 25-ik napján d. e. 9 órakor nyilvános árlejtés tartatik.

Miről vállalkozni kívánók azon figyelemztetéssel étesítettnek, hogy a törvényszék és kézdívásárhelyi járásbíróság hivatali helyiségei, valamint a kir. ügyészség hivatali és fogház helyiségei részére szükséges tüzfűfa együttes szállítása iránt külön, — a kovásznai, s.-szentgyörgyi és nagyajtai járásbíróságok hivatali és fogház helyiségei részére szükséges mennyiség iránt járásbíróságokként külön-külön is tehető ajánlat. Továbbá kötelesek vállalkozni kívánók azon esetben, ha a fentebb felsorolt összes igazságügyi hivatali és fogház helyiségek részére szükséges tüzfűfa mennyiség szállítást együttesen elvállalni óhajtják: 81 frt o. é. bánatpénzt; ellenben csak a törvényszék, kézdívásárhelyi bíróság és ügyészség részére szükséges mennyiségre vonatkozólag 40 frt, a kovásznai járásbíróság részére szükséges mennyiségre vonatkozólag 14 frt, — a sepsi-szentgyörgyi járásbíróság részére szükséges mennyiségre vonatkozólag 20 frt, — a nagyajtai kir. járásbíróság részére szükséges mennyiségre vonatkozólag 7 frt bánatpénzt az árlejtés megkezdése előtt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban letenni és hogy írásbeli zárt ajánlatok is kellő bánatpénzzel ellátva az irt határidőig elfogadtatnak.

A feltételek a kézdívásárhelyi kir. törvényszék elnöki irodájában, valamint az ezen hirdetmény bevezető részében megnevezett kir. bíróságoknál megtekinthetők.

K.-Vásárhely, 1897. júl. hó 27.

Jakab Rudolf,
kir. törvénzéki elnök.

132 2—3

Ugron Gábor fedélcserépei.

Ugron Gábornak székelyudvarhelyi (bethlenfalvi) téglá és fedélcserép gyárában kétféle cserép készül: gépekkel gyurva és kivetve.

1. **Franczia cserépszindely**, (hornyolt cserép), melynek méretei következők: szélessége 21 cm., hossza 40 cm., egy □ métert fed 15 drb., egy waggonba felmegy 4300—4500 drb. Készül jobb és bal félcserép is. Ára Udvarhelyen waggonban ezérenék 24 frt.

Előnyei: ugyanazon fedélterületen a fedésre szükséges cserép sulya 30%-kal könnyebb, mint bármily más cserép sulya. A lécezés 32 cm.-re történvén, tele lécezz kell. A fedél egy egészet képez, mely alá eső be nem szívárog, hó be nem fuvódik, belül lat üros légesutornája lévén a hőség és hideg gyors átváltozatának ellenáll, télen meleg, nyáron hűvös fedélet alkot.

2. **Közönséges fedélcserép** gépekkel gyurva egyenletes minőségű agyagból, melynek méretei következők: hossza 40 cm., szélessége 17.5 cm., egy □ métert fed 34 drb., léceznél alája let 18 cm-tre, egy waggonba felmegy 6300—6500 drb. Ára székelyudvarhelyi állomáson waggonban ezérenék 13 frt.

(133) 1—3

The Bodega Company.
Földi hamisítatlan
külföldi borok

Portbor.
Sherry.
Madeira.
Marsala.
Malaga.
Tarragona s. a.
Legjobb
bevásárlási forrása

Raktár:
Rászló Zoltán
kereskedésben
K.-Vásárhelyt.

Sürgönczím: Soly mosy gépgyár SOLYMOSY és KOSCH

GÉPÉSZMÉRNÖKÖK.

GÉP ÉS KAZÁN GYÁR, RÉZ ÉS VASÖNTÖDE. Kolozsvár, Felsőszén-utca
Gyárt:

Gép, építészeti, kereskedelmi és fémöntvényeket, gőzkazánokat, gazdasági gépeket, előmelegítőket, vaskéményeket, víztartályokat, gőzszivattyúkat, kut- és más szivattyúkat erő- és kézi hajtásra, lőjárgány tengelyes ket, teljes közlömi készleteket és egyes részleteket, egymint szíjkorongokat, fogaskerekeket, függő, fali és fekvő csapágyakat, kötőket stb. közönséges és Soller rendszer szerint.

Gyárt mint különlegességet téglavető gépeket.

Elvállalja malom- és szeszgyárak berendezését, készít sir- és kert-kerítések, öntött- és kovácsvasból.

Raktáron tartunk mindenféle gazdasági gépet és eszközöket, melyeket előnyös feltételek mellett szállítunk.

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában
Kézdí-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 ftól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlított faszékek és függőny-tartók, tükrök, toilet-asztalok, lőszőr és tengerifü matraccok, és sodronyágbetétek galvanizált sodronyból tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Összehajtható vas-ágyak 23 rugós matracczal.

Az ütlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.

(89 11—100)